СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 237. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 10. жовтня, 1929. VOL. XXXVII. No. 237. Jersey City, N. J., Thursday, October 10, 1929. THREE CENTS

МЕК ДОНЕЛД І ГУВЕР ПОГОДИЛИСЯ ЩОДО ЗБРОЄННЯ НА МОРІ

АМЕРИКА Й АНГЛІЯ ЗАЯВЛЯТЬСЯ НА НАЙБЛИЖЧІЙ МОРСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗА ОБМЕЖЕННЯМ ПАНЦИРНИКІВ І УСУНЕННЯМ ПІДВОДНИХ ЛОДОК. ПАКТ КЕЛОГА БУДЕ ПІДСТАВОЮ ДАЛЬШИХ ПЕРЕГОВОРІВ. НЕ БУЛО МОВИ ПРО ВІДНОШЕННЯ АМЕРИКИ ДО СОВІТІВ.

ВАШИНГТОН, 9. жовтня. — Проголошено тут ноту британського міністра заграничних справ, Гендерсона, якою запрошується Злучені Держави до участи в морській конференції, котра відбудеться в Лондоні в другій половині січня 1930 року.

В тій ноті зазначено, що Америка й Англія дійшли вже до порозуміння щодо зброєння на морі, признаючи принцип рівности, який буде переведений в цілости до 1936 року. Самі переговори будуть вестися в дусі пакту Келоґа, який поставив війну поза законом, а який підписали між иншими Англія, Злучені Держави, Франція, Італія й Японія, себто ті держави, які покликані до участи в морській конференції.

Америка й Англія погодилися з тим, що треба усунути субмарини, але є тої думки, що самі вони тої справи вирішити не в силі.

Перед виїздом Мек Донелда з Америки буде проголошена заява, видана президентом Ґувером спільно з премієром, в якій будуть обговорені ті точки, що були предметом їх розмови.

Як відомо, в часі, коли Мек Донелд перебуває в Америці, британський уряд навязав наново дипльоматичні зносини з совітами. На загал панувало переконання, що ця справа буде предметом розмови Мек Донелда з Ґувером. Та досі цього не було. Обі сторони вминають це питання.

ТАКИ ПОТЯГНУЛИ ФОЛА НА СУД.

ОБОРОНА ФОЛА ТВЕРДИТЬ, ЩО БУВШИЙ СЕКРЕТАР НЕ БУВ НІЯКИМ ХАБАРНИКОМ. ЗНОВУ УРЯД ПРЕДКЛАДАЄ ВЕКСЕЛЬ НА $100,000. ПІДЧАС РОЗПРАВИ ХОРИЙ ФОЛ ЗІМЛІВ.

ВАШИНГТОН, 9. жовтня. — Бувший секретар внутрішніх справ, Алберт Фол, боронився всіми способами, щоби не станути ще раз перед судом за хабарництво. Та суддя Гиц відкинув всі зажалення і зарядив розправу.

Вже вильосовано суддів присяжних. Закон вимагає, що обжалований мусить бути присутним підчас розправи. Тому ввели хорого Фола до судової салі й посадили на кріслі, обложивши його подушками і коцами. Біля нього стояв лікар, а обслугувала його норзка. Льосовання тревало яких три години і це втомило Фола так, що він утратив притомність. Його винесли з салі, а його оборонець виголосив кількагодинну промову, в якій доказував, що Фол попросив Догені о позичку в сумі $100,000, коли знайшовся в скрутнім матеріяльнім положенню й коли ніхто з його знакомих не хотів зробити йому тої прислуги. З Догенім жив Фол у приятельських зносинах ще з молодечих літ. Та позичка не має нічого спільного з винаймом нафтових теренів, бо навіть президент Гардинг і секретар маринарки Денби були за винаймом.

Суддя Гиц заявив присяжним суддям, щоби вони не дуже так вірили словам оборони, а більше вірили фактам. В імени уряду предложено документ, який вказує на те, що Фол побрав від Догені $100,000 і їх не звернув. Разом з тим піднесено иншого хабара в сумі $233,000, якого побрав Догені від нафтового маґната Синклера, рівнож за винайм нафтових теренів, які належали до держави.

ДОВОЗЧИКИ ЯРИНИ ЧАСТИННО ВИГРАЛИ.

НЮ ЙОРК, 9. жовтня. — Страйк довозчиків ярини й овочів скінчився. Страйкуючі добилися девять-годинного дня праці й підвишки в сумі $5 на тиждень. За позаобовязкову працю мають побирати по $1 за годину. Робітники домагалися осьми-годинного дня праці й по $1.50 за позаобовязкову годину праці.

СУХІ НАСТУПАЮТЬ.

ВАШИНГТОН, 9. жовтня. — Більшість сухих сенаторів заявляється за внесенням сенатора Шеперда, щоби карати не тільки тих, що продукують і продають недозволений алькоголь, але й тих, що його купують. Дехто з сенаторів є тої думки, що це добе прогибіцію й тому таку постанову уважають непрактичною. Инші кажуть, що на це треба зміни конституції.

Справа та прийде перед сенат в грудні й викличе цілком певно живу дискусію.

МЕК ДОНЕЛД НА ГРОБІ ВИЛСОНА.

ВАШИНГТОН, 9. жовтня. — Англійський премієр Мек Донелд знайшов хвилю вільного часу й відвідав гріб бувшого президента Вилсона, який находиться в катедрі св. Петра і Павла у Вашинґтоні. Премієр постояв над гробом кілька хвилин у повній мовчанці.

ОФІЦИР ПРОПАВ З ГРІШМИ.

ЧАРЛСТОН (Савт Каролайна), 9. жовтня. — Військові власти пошукують за ляйтнантом маринарки Чарлзом Мюсілем, який вийшов з корабля, забравши $50,000 з військових фондів, і зник без сліду.

БІРКЕНГЕД ПРО ПАЛЕСТИНУ.

НЮ ЙОРК, 9. жовтня. — Лорд Биркенгед, бувший секретар для Індій, мав виклад у Бондовім Клюбі на тему останніх подій у Палестині. Він обороняв англійську політику й заявив, що Англія перебрала мандат над Палестиною тільки тоді, коли його не хотіла взяти Америка. В Палестині треба би держати величезну армію супроти того напруження, яке запанувало між Жидами й Арабами. А Англія може держати тільки поліцію, бо в той спосіб звикла вона правити краями, які є під її мандатом.

КОНКУРС НА УРЯДОВІ ПОСАДИ.

„Ди Юнайтед Стейтс Сивил Сервис Комишен" подає, що приймає до дня 2 листопада 1929 р. подання о принятття на посади, які відчиняються зпривoду перепису населення. Посади ті будуть тимчасові. Приняті будуть заняті в Переписнім Бюрі в Вашинґтоні. Річна платня виноситиме на початку $1,440. Найменша платня буде $1,260 на рік.

О посади ті можуть старатися всі горожане, як жінки так і мужчини. Заняття триватиме від одного до двох літ. На всякий случай не будуть звільняти з посад перед 31 грудня 1932 року.

Близші інформації щодо тих посад подає „Ди Юнайтед Стейтс Сивил Сервис Комишен" у Вашинґтоні. Можна їх засягнути рівнож в кождім місті в секретаря „ов ди Юнайтед Стейтс Сивил Борд" в почтовім або цловім урядах.

ЗАГИНУВ КОРАБЕЛЬ.

Норвезький корабель „Гакон VII" загинув підчас великої бурі біля норвежського берега. Частина пасажирів та залоги врятувалася, стрибаючи у воду й припливаючи до берега. Тому, що з пароплавом загинули також його папери, ще тепер годі сказати, скільки загинуло на ньому людей, але числять, що їх буде близько 50. Врятовано всього 57 пасажирів та членів залоги.

КОМУНІСТИ І РІЗНИКИ.

200 комуністів у Букарешті (Румунія) пробували зробити демонстрацію у дільниці Обор. Різники цеї дільниці виступили проти комуністів. Прийшло до справдішної бійки. Поліція арештувала 20 демонстрантів.

КАЇНОВИЙ ЗЛОЧИН.

Яків Кашуба зі Сокільник, пов. Львів, хотів убити свойого брата Андрія Кашубу й кілька разів стрілив до нього з револьверу. Причиною наміреного братовбивства були родинні незгодини.

ІСТОРІЯ З КИЛИМОМ.

Варшавський денник „АВС" приносить новий причинок до нашумілої історії з килимом короля Яна Собіського, який мав бути проданий його власником, графом Браніцьким, чужинцям. А саме: адміністрація майна Браніцьких видасть небавком комунікат, який розвіє всі невірні чутки про цей килим. У першій мірі має бути стверджено, що цей килим не був ніколи Яна Собіського, отже не здобули його від Турків під Віднем. Далі: він не є історичною національною памяткою і його не торкається закон про охорону історичних памятників. Врешті, що гр. Браніцькі винні за податки не 2 мілінони зол., а всього 350,000 зол. і мають цю суму заплатити протягом 5 літ. Одним словом: з тижневих принціпіяльних статтей усеї преси, що рішала проблему „історичного килиму" і била на тривогу, щоби його не видати чужинцям, має лишитись як правда тільки такий факт: графи Браніцькі мали довги за податки і хотіли їх сплатити. Уся решта поезії доспівана мабуть тому, що цього року святкують роковини Собіського, а Кара Мустафа мусів мати під Віднем якісь килими.

ПОШУКУЄМО 44 УКРАЇНЦІВ З $100.

ТОВАРИСТВО ІМ. МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА, ВІД. 94 У. Н. СОЮЗА В ГЕМТРЕМК, МИШ., РІШИЛО НА СВОЇХ ЗБОРАХ ДОПОМОГТИ БУДОВІ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ. ВСІ ЧЛЕНИ ЗАЯВИЛИСЯ ЗА ТАКОЮ БУДОВОЮ, ЯКОЮ МОЖНА ЗАЛИШИТИ ВИДИМИЙ ЗНАК ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУВАНЬ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ І ЇХ ЛЮБОВИ ДО РІДНОЇ ЗЕМЛІ. ТОВАРИСТВО ВИСИЛАЄ ТУ ЖЕРТВУ В ТІМ ПЕРЕКОНАННЮ, ЩО ВСЕ НАШЕ ГРОМАДЯНСТВО ПОПРЕ ЗІ ЩИРОГО СЕРЦЯ ТУ БЛАГОРОДНУ ЦІЛЬ, А ОСОБЛИВО ПОПРУТЬ ЇЇ НАШІ ЧЕСНІ СОЮЗОВЦІ, ЩО ЗАВЖДИ ВЕДУТЬ ПЕРЕД У ВСЯКІЙ ПАТРІОТИЧНІЙ ЧИ ГУМАНІТАРНІЙ АКЦІЇ.

НАШУ ЖЕРТВУ В СУМІ $100 ВИСЛАЛИ МИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE
P. O. BOX 411,
PHILADELPHIA, PA.

НІМЕЦЬКІ ОФІЦИРИ В МОНАСТИРІ НА ГОРІ ҐОРҐАЙМ.

Двіста колишніх самих визначних молодих офіцирів цісарської німецької армії перебуває тепер у монастирі Горгайм у Німеччині, посвятившися дуже строгому монашому життю, молитві, терпінням, послухови і страшній дисципліні. Монахи дого монастиря присягають вічно мовчати, за винятком хвилин, коли співають побожні пісні або відправляють часи. Живляться лише яриною, сплять на твердих сінниках, випханих соломою і положених на камінній цідлозі. Мусять вставати до молитви що ночі в год. 2-гій по півночі, а від 5-тої рано до вечера займаються в мовчанню ремеслом.

ЗАПОВІДНИК ІМ. КОЦЮБИНСЬКОГО.

За даними центральної комісії увічнення памяти Коцюбинського на будинок-памятник письменникови у Винниці вже зібрано по всій Україні 100,000 крб. Цієї суми майже цілком досить, щоби збудувати памятник.

Памятник письменникови мають поставити в садибі Коцюбинського у Винниці. Але винницький окрвиконком досі не очистив од сторонніх будівель садиби; отже на терені садиби працює приватна миловарня, поруч садиби міститься житлокооп, який відділив парканом від садиби криницю, де писав свої твори письменник.

Комісія увічнення памяти Коцюбинського визнала за конечне улаштувати в цілій садибі державний заповідник, очистити садибу від миловарні й звільнити від мешканців житлокооп, та влаштувати там читальню-кабінет. Комісія визнала також, щоб будинок-музей у Винниці ім. Коцюбинського повинен розпочати свою науково-дослідну роботу. Комісія звернулася до всіх видавництв і газет з проханням надіслати до музею всі видання й статті щодо творчости Коцюбинського. До Максима Горкого надіслано прохання подарувати музееви речі й листи Коцюбинського, що їх досі схоронив Горкий з часу приятелювання з небіжчиком-письменником.

ЕКСҐУМАЦІЯ ІТАЛІЙСЬКИХ ВОЯКІВ.

До Золочева приїхала комісія, складена з одного італійського старшини та делегата тернопільського воєвідства, в справі ексґумації італійських вояків, похованих на місцевім цвинтарі. Тіла вояків викопали і їх відішлють до Італії.

ШАНУВАННЯ ПАМЯТИ КОЦЮБИНСЬКОГО В ХАРКОВІ.

Дня 15, вересня з Харкова виїхали до Винниці й Чернигова робітничі делеґації, що візьмуть участь у шануванні памяти Коцюбинського.

В Харкові вшанування памяти письменника відбулося 23. вересня. Тодіж відкрито йому памятник на території профсоюзного саду. Комітет вшанування памяти письменника видав популярну брошуру про його життя, крім того випускають 500 більших і 1,000 менших статуеток письменника. Їх поширюватимуть по всіх культурно-освітних закладах України.

Президія міської ради ухвалила асиґнувати 1,000 карб. на заходи, звязані з проведенням дня Коцюбинського в Харкові.

ПАМЯТНИК М. КОЦЮБИНСЬКОМУ В ЧЕРНИГОВІ.

Відомий український художник Кричевський на прохання чернигівського комітету увічнення памяти Михайла Коцюбинського опрацював проєкт памятника, що стоятиме на могилі небіщика письменника в Чернигові. Памятник являтиме собою ґранітний обеліск з барелефами і портретом. Закладини помятника мали відбутися 17 вересня, в день 65-тих роковин народження письменника.

КРОВАВЕ ВЕСІЛЛЯ.

Підчас весілля в Букові, пов. Перемишль, 18-літній Дмитро Бучко пробив ножем Стефана Кобана. Кобан до кількох хвилин помер. За вбийником, що втік у невідомому напрямі, шукає поліція.

ХАРКІВСЬКИЙ ЧЕКІСТ У ЛЬВОВІ.

Недавно відвідав Львів харківський комісар народньої освіти, Скрипник. Тут він у Науковому Товаристві ім. Шевченка зробив виклад про стан народньої освіти на Україні, але не міг закінчити його ізза протестів присутніх, коли він назвав бандидати тих Українців, які боролися за свою самостійну державу.

Цей „міністер освіти України" відомий з минулої своєї діяльности як визначний чекіст. Він був у 1920—21 рр. одним з організаторів Чека на Україні й керував у той період розстрілом української інтеліґенції, коли між иншими розстріляли відомого українського поета Григорія Чупринку й композитора Леонтовича.

В 1925 році Скрипник започаткував „чистку" української комуністичної партії й за його старанням звільнено О. Шумського з посади комісаря освіти. Таксамо за його старанням переведено чистку Української Академії Наук та „вибрано" туди академіками комуністів, а в тому числі й самого Скрипника.

До приїзду на Україну Скрипник у 1918—19 роках був головою контр-революційного відділу московського Чека, де визначався своєю жорстокістю.

БОЛЬШЕВИКИ ГОВОРЯТЬ ПРО МАЙБУТНЮ АНҐЛІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ ВІЙНУ

КОМУНІСТИ ЗАНЕПОКОЄНІ ВПЛИВОМ У РОСІЇ АМЕРИКАНСЬКИХ ІДЕЙ. НАЗИВАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОБРОБУТ ФАЛЬШИВИМ.

МОСКВА (СССР), 9 жовтня. — Від якогось часу ґазета комуністичної молоді „Правда" містить на своїх сторінках статі про ріжні світові держави, під загальним наголовком: „Знаймо наших ворогів, щоби ненавидіти їх". Тепер прийшла черга на Злучені Держави.

У великій статі, присвяченій економічному положенню Америки, „Правда" називає добробут Злучених Держав фальшивим. Вона говорить, що так зване американське „просперiті" це лише містифікація на поверхні справжнього американського життя, яке в дійсности не є таким добробутом, як про нього говорять. Разом з тим ґазета приводить приміри успіхів большевицької індустріялізації та продуктивности й доказує, що вони перевищають успіхи Американців.

В другій статі „Правда" пише про Тихий океан, як про терен майбутньої війни. Ґазета говорить, що війна між капіталістичною Америкою та Англією неминуча, а сучасна поїздка Мек Донелда до Америки викликана лише бажанням тимчасово відрочити війну. Майбутня війна буде такою страшною й кривавою, якої ще світ не знав, — так думає комуністична ґазета. Взагалі большевики не вірять, що капіталістичний світ може жити без війни, тому вони не вірили в успіх жадних міжнародніх конференцій, що прийшли до успішного закінчення, разом з останньою, ґазькою.

Напади на Америку викликані незапокоєнням комуністів, що враз з ідеєю американського способу й форм в індустрії та промисловости почали поширюватись і політичні американські ідеї. Тепер комуністи стараються боронити свою політичну систему проти американських впливів.

ПОЛЬЩА ПЕРЕД ПОЛІТИЧНОЮ КРІЗОЮ.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ УРЯДУ ЗРОСТАЄ. ПІЛСУДСЬКИЙ ВІДМОВИВСЯ ЇХАТИ ЛІКУВАТИСЯ ЗА КОРДОН. ГАРИМАН НЕ БЕРЕ КОНЦЕСІЇ НА ЕЛЄКТРИФІКАЦІЮ.

ВАРШАВА (Польща), 9 жовтня. — Ще не було такої прикрої політичної ситуації в Польщі від приходу до влади Пілсудського в маю 1926 року, як тепер. Саме перед скликанням сойму на засідання, на яких має бути розгляненний буджет держави, почалося політичне замішання. Для всіх стало очевидним, що опозиція проти уряду все більше зростає та набирається сили.

Праві партії чують себе значно підсиленими й скріпленими тим, що на тільки що відбувшихся міських виборах на заході Польщі скрізь перемогли праві націоналісти. Таксамо й соціялісти вже не ховають свого незадоволення з політики правительства й готуються до боротьби з ним.

З огляду на таку прикру для правительства політичну ситуацію Пілсудський відмовився їхати на лікування до Італії, не зважаючи на приписи лікарів. Тому, що політична атмосфера в Польщі ніби наладована електрикою й готова до вибуху, американська фірма Гаримана відмовилася від концесії на електрифікацію Польщі, скориставши з того, що правительство хотіло ревізії концесії, з огляду на напади опозиції.

СПОДІВАЮТЬСЯ УСПІХУ.

В АНҐЛІЇ ПЕВНІ, ЩО МАЙБУТНЯ КОНФЕРЕНЦІЯ ПО МОРСЬКОМУ ОБЕЗЗБРОЄННЮ БУДЕ УСПІШНОЮ.

ЛОНДОН (Анґлія), 9 жовтня. — Місцеві ґазети висловлюють гадку, що тепер уже остаточно назрів ґрунт до успішної праці морської конференції. Вже є відомости про прихильну зустріч всіми державами запрошення їх на конференцію.

Сподіваються всі, що теперішні переговори між Мек Донелдом та Ґувером остаточно підготовлять ґрунт для успішної праці конференції. Очевидно ще до скликання конференції всі пять держав обміняються між собою своїми точками поглядів і накреслять у головних рисах можливу форму порозуміння.

БОЛЬШЕВИКИ ВБИВАЮТЬ ЦИВІЛЬНЕ НАСЕЛЕННЯ В МАНДЖУРІЇ

ХАРБІН (Манджурія), 9 жовтня. — Китайська влада та ріжні чужоземні представники одержали повідомлення про напад большевиків на територію Манджурії в районі Гайлара. Підчас цього нападу вбито 140 Росіян-антикомуністів, що мешкали недалеко кордону Манджурії на китайській стороні.

Большевицькі банди були узброєні в скорострілі й дехто мав червоноармейський уніформ. Серед убитих більшість мирних селян, що вже давно мешкають у Манджурії, та старі, жінки й діти. Між убитими є один старий дід понад 80 років віку та кілька дітей у віці 5—6 літ.

СУМНИЙ КІНЕЦЬ.

МАЙНО СЕСТРИ КАЙЗЕРА ЙДЕ НА ЛІЦИТАЦІЮ. ЇЇ ЗРУЙНУВАВ МОЛОДИЙ МУЖ ЗУБКОВ.

БОН (Німеччина), 9 жовтня. — Тут відбудеться небавом ліцитація майна збанкротованої сестри кайзера Вільгельма, Вікторії. Вона закохалася і вийшла заміж за російського емігранта Зубкова, який був майже на трицять років молодший від неї. Ставши мужем Вікторії, він дуже скоро довів свою стару жінку до повного банкротства.

ЗАГИНУЛО ТРИ ЛІТАКИ.

МАДРИД (Еспанія), 9 жовтня. — В часі пів години три військові літаки розбилися на місцевому летничому полі. Всі ці літаки були нової конструкції „авто-жіро". Катастрофи обійшлися без людських жертв.

„SVOBODA"
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 6, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ МИ ПРИЗАБУЛИ?

Як би хто не задивлявся на допомогову акцію для краю, а признати мусить, що думка будови Українського Дому Інвалідів коштом американських Українців, річ гарна й благородна. Вона ще й розумна. Бо хоче поставити у Львові вічний памятник жертвенности й благородности американських Українців, їх привязання до Рідного Краю і їх пошани для тих, що своїм здоровлям переплатили боротьбу за нашу державу. Нам треба такого Дому Українських Інвалідів, побудованого американсько-українськими грішми, бо ми хочемо мати у Львові такий дім, до якого ми заходилиб як до свого власного. Бо коли хто з нас чи з дітей наших відвідає рідний край і не застане там вже може ні рідні, ні знакомих, хай застане інституцію, яка стоятиме отвором для кождого Українця, котрий приїхав з Америки, щоби відвідати рідну землю.

А треба памятати ще на одну справу. В послідних роках взялася польська влада до переслідування українських інвалідів. Вона хоче довести до упадку Краевого Товариства Опіки над Інвалідами, не даючи йому змоги повести допомогову акцію в краю. Воевідства заборонюють переводити прилюдні збірки на інвалідів, вони не дозволяють на День Українського Інваліда.

Колиб у краю була українська інституція, побудована за американські гроші, колиб у ній мали голос американські Українці як американські горожане, то тоді можна би добитися в Польщі своїх прав через американське посольство. Тоді можна би використати лекше польські насильства в американській пресі.

Все це, як і богато иных користей, підношено вже нераз у пресі. А наше громадянство взяло це під увагу й заявилося своїми голосами і жертвами за будовою Дому Українських Інвалідів у Львові. Але на ділі, коли брати під увагу вагу тої благородної акції, то вона йде пиняво. Ще досі не знайшли ми навіть 100 жертводавців, які зложилиб по $100, хоч шукаємо за ними вже цілий рік. А це спинює цілу акцію. Бо ні в краю ні тут не знати, скільки ми зберемо на ту ціль і коли. Не можна отже приступати до якоїсь плянової акції, ні до закупна площі, ні до будови самого дому, бо з тих грошей, які досі зібрано, не можна навіть купити старого дому, не то зачинати будову нового. Тому саме треба тепер з нагоди наближаючихся листопадових днів приспішити збірку на будову Дому Українських Інвалідів. Вона повинна бути закінчена до кінця цього року. Як даємо, то даваймо щедрою рукою, скоро й без просьб і закликів.

CZEGO UCZĄ NAS ZAMACHY LWOWSKIE?

Może wreszcie ocknie się Warszawa...

(„Ilustrowany Kuryer Codzienny", Kraków).

Подаємо переклад зі статті цієї польської газети. Підкреслення Куриєра.

В суботу, в день отворення „Таргув Всходніх" у Львові, доконано три динамітові замахи.

Особливо впадає в око, що арештованому українському екстерністови **Терещукови випав з рук та вибухнув пакунок саме в тій хвилі, коли наближався самохід міністра Квятковського і воєводи Голуховського.**

З дотеперішнього слідства вже ясно видно, що **того злочину доконала Українська Військова Організація.**

Відомости про ту **нечувану, кровю невинних жертв обляту провокацію, ніби блискавкою рознеслися** по всій Польщі, викликуючи скрізь **відрух обурення, гніву й здивовання.** Групка фанатичних, сліпих шовіністів, **опяніла ненавистю до Польщі,** не розуміюча реального життя й **одірвака від мас руского люду, бачучи агонію своїх впливів і банкротства своєї ідеольоґії, вибрала собі дорогу ґвалтів і бездумних злочинів, щоб утриматися на поверхні.**

Спадкоємці традицій проклятої памяти Ґонти та Залізняка бомбами, губками (до підпалів) чи гайдамацьким ножем пориваються на маєстат і цілість великої держави (паньства). Львівські події **це лиш одне звено в тім ланцюху замахів, мордів, підпалів та инших актів саботажу, котрі за останні кілька років має за собою УВО.** Досить лише пригадати **невдалий замах на б. президента Річипосполитої Войцеховського, виконаний теж у часи „Тарґув Всходніх", замордування бл. п. куратора Собінського та богато инших.**

Злочинці добре вибрали момент для виконання свого огидного чину. Бо „Тарґі Всходне", громадячі гостей майже з цілого світу **(в ті дні перебували у Львові французькі парляментарі, кілька німецьких журналістів, японський посол, торговельний радянський представник і богато инших заграничних гостей)** — то наочний доказ польської культурної та економічної сили на Сході, доказ її розвою й все зростаючого значіння. Ворохобники гуком бомб **хотять звернути світови увагу,** що в Східній Малопольщі нема спокою й що там істнують такі елементи, котрі **не узнають сучасного становища річей.**

Тут належить особливо підкреслити, **що українські шовіністи числили богато на акцію в справі меншин, котру так патетично розпочав п. Штреземан.** Не можна тому дивуватися, коли зважиться, що **керовничий осередок УВО з ославленим полковником Коновальцем знаходиться в Берліні, а навіть стоїть у дуже стислих стосунках з керуючими колами Німеччини!**

Тимчасом англійський премієр п. Рамзей Мек Доналд, соціяліст, та взагалі людина, якій не можна закинути браку толєранції чи лібералізму, на пленарному засіданню Ліґи Націй **вилив відро студеної води** на запали п. Штреземана в справі національних меншин.

Він виразно заявив, що національні меншини **мають право опіки** над своїм розвоєм зі сторони держави, в котрій мешкають, але рівночасно мають теж обовязок бути цілковито льояльними супроти тієї держави. Англійський премієр **засудив у спосіб катеґоричний і недвозначний всякі ірредентичні стремління меншостей.**

Очевидно могло й це **вивести з рівноваги гайдамацьких палочників і пхнути їх на дорогу „гучного протесту".**

• • •

Та справа **ця має також і другу сторону.** Як ми вже зазначили, публична опінія приняла вістку про львівські замахи з гнівом і здивованям.

На устах усіх появляється **відрухово питання,** що робить уряд, що роблять наші мірodaйні чинники, котрі відповідають за добро держави та її інтереси?

Бо виявляється, що **меншість руска в Польщі користується вправді правами й то навіть з лишком,** але про льояльність її до держави якось не чути, чи властиво кажучи, говорить вона „голосно", але в сенсі зовсім **відемнім.** Під цим оглядом у нас робляться такі річи, котрих не толерувалаб жадна инша держава.

Посли й не посли рускі на вічах та зборах **наклинкують просто до отвертого бунту проти Польщі.**

Як гриби по дощі **повстають ріжні дрібні українські організації,** ріжні „Луги", „Пласти" і „Соколи", котрі під плащиком культурним чи спортовим **провадять ірредентичну аґітацію.**

Мало того. Школи Т. Ш. Л. („Товажиства Школи Людовей"), побудовані за кріваві гроші польської людности, удержавнюються, щоби пізніше... віддати їх Українцям.

Позатим **українська стихія росте на силах під оглядом економічним.** Повстає сітка банків, торговельних товариств, кооператив і т. д., що обіймають майже всі відділи продукції. **„Земельний Банк" розвиває оживлену парцеляційну діяльність,** проспeрує ціла низка інших інституцій, що розпоряджують **величезним капіталом і працюючих по добре виробленим методам австрійсько-німецьких організацій.**

Але **найтрагічнішим** у тих справах є те, що українські інституції оперують переважно капіталом, так щедро достарчуваним нами, через Варшаву, котра з незрозумілою впертістю їх фаворизує, в той час, коли такі самі польські інституції душаться з браку кредиту. Зате також спотикає нас **вдячність** у вигляді **зростаючого протидержавного руху та щораз частіших замахів.**

Коли нам розходиться про **методи,** вистарчить пригадати, що греко-католицька митрополича курія **скуповує у Львові площі й будови (палата князів Сапеґів) за гроші, переходячі сотки тисяч долярів.**

Врешті **школи українські,** а особливо освітнє товариство **„Просвіта"** є, як уже неодно кратно доказано, **кузнями антидержавних починів,** де виховуються **палочники.**

Супроти такого стану речей наші миродайні чинники заховують **просто незрозумілу байдужність і невтральність.** Брак усякої конкретної політичної програми супроти меншин заступається з дня в день дорівочними спробами та експериментами, які не лише не поліпшують становища, а навпаки, ще погіршують його.

Толеранція нашої центральної влади в цій справі так **далеко заходить, що вона справляє на меншости враження безсилля.** Очевидно це роззухвалює **щораз більше** активні **протидержавні сили,** котрі, певні **своєї безкарности,** щораз **вище підносять свою** голову **й щораз яскравіше** стремлять **до нарушення цілости Річипосполитої.** Така „гіпертолеранція" спричинює і те, що **аполітичні, в ґрунті свойому** хлопські **маси, бачучи слабість** влади, **починають хитатися** в своїх **настроях.**

В імя якихось **одірваних,** на **вигляд раціональних** політичних уяв, в імя якихось цілей так далеких, що їх просто доглянути не можна, ми позволяємо, що внутрі держави будується однолитий мур меншостей і то в добі, коли внутрішнє розбиття в польському суспільстві справляє враження, що чинники, котрі чигають на нашу погибіль, можуть спокійно провадити свою працю.

Може гук львівських вибухів дійде до властивих вух, може **врешті стрясе** відповідальними **чинниками в державі й отворить їм очі на дійсність,** показуючи заразом, що **та дорога, яка була до цеї пори, далі не може йти й не вільно їй бути.**

Треба нарешті **вийти** з **вагань і непевности** й усталити певну, ясну та стислу програму політики супроти меншин і з непохитною консеквенцією її виконувати. Бо яка би не була програма, вона завжди буде ліпшою від ніякої.

Польська толеранція нічого не потерпить на тому, коли **даючи** українській меншости **права, зажадає і навчить** її **льояльности.**

А що львівські замахи вимагають **суворих засобів** науки — не буде то наша вина й ніхто нам того з певністю за зле не візьме.

З ОБЄДНАННЯ

Згідно з арт. 18 статута Обєднання і на підставі ухвали Екзекутиви з дня 1 жовтня 1929 р. відбудеться в Джерзи Сіті, Н. Дж., при 83 Ґренд Ст., в четвер, дня 24 жовтня, в годині 2-гій пополудні

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ ОБЄДНАННЯ

з слідуючим порядком нарад:

1) Отворенне нарад.
2) Звіти Екзекутиви і Контрольної Комісії.
3) Реферати: а) Обєднанне і Рідний Край.
б) Наші чергові завдання.
4) Внесення і запити.

Всі члени головного уряду повинні явитися. Осібних повідомлень не висилається.

УВАГА: Екзекутива просить отсею дорогою всіх членів та прихильників Обєднання, щоби надіслали на річне засідання свої уваги щодо діяльности Обєднання та подали проекти відносно поширення та поглиблення народньої праці.

ЗА ОБЄДНАННЄ УКР. ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:

О. Ревюк, предс. **Л. Мишуга,** секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В Лудлов, Масс., в суботу, дня 28. вересня 1929 р. коло 11 години в ночі помер Юрій Нищук, член Товариства ім. Івана Франка, від. 253 У. Н. Союза. Покійний помер на грудну хоробу. Похорон відбувся дня 1. жовтня при співучасти всіх членів товариства.

Покійний був родом зі села Допотів, повіт Калуш. До Товариства ім. Ів. Франка, від. 253 У. Н. Союза, вступив дня 1. січня 1925 р. Покійний полишив жену й чотири малолітні дочки. Покійний був заслуженим членом У. Н. Союза й чесним громадянином, бо ніколи не відмовив дати лепти на визволення нашої батьківщини, хоч сам був бідний. В товаристві був в 1927 році фінансовим секретарем. Хай чужа земля буде йому пером.

П. Пилипів, секретар.

Іван Вазов.

СВЯТОСЛАВ ТЕРТЕР

(Історична повість із часів боротьби за волю Болгарії).

(З болгарської мови переклав **Михайло Процик**).

(5)

— Я чув, що Святослав заручився.

— Хай заручується, хай жениться, тоді не думатиме про ніщо інше... — відізвався Йоаким.

— З ким заручився? — спитав Смілець.

— З Евфрозиною, прибраною Панталеоновою дочкою.

Смілець нахмарився.

— Буде богачем.

— Себто ще більше небезпечним — додав Радослав.

В очах заблищав йому гнів.

— Досі був голий, як турецький святий, а тепер буде найбогатший між тирновськими боярами — додав Смілець.

— Той дурний Панталеон занадто поспішився... А я думав висватати Фрозину за сина Годислава.

Йоаким нахмарив чоло тай каже:

— Яж тобі сказав перед хвилею: здави його! Такими скарбами він може узброїти все військо. Ось до чого доводить твоя нерішучість.

— Батьку Йоакиме, забуваєш, що Святослав посвояченний з Чокієм, моїм володарем? Чому я маю стягати на себе гнів Татарина?

— Проклін! — пробурмотів Йоаким.

Сонішне проміння падало тепер на його рідку, білу дріжучу бороду.

Святий Гай.

Тогосамого дня пополудні на поляні під Святим Гаєм звивалось і розвивалось „горо" під такт кобзи. Був відпуст. Громадки міщан обоїх полів стояли або порозсідалися на зеленій мураві.

Був там і Азатін-бей з иншим Татарином, цікаві приглянутися святу. Яскравий їх татарський одяг притягав очі народу. Погляди ці не були приятельські. Татарський вельможа викликав переляк у Тирновців.

У святочні дні мешканці Тирнови найрадше проходжувалися по тій поляні. Гарні краєвиди, які відтам розлягалися, тінисті ліси притягали до себе мущин і жінок ріжних станів.

Ціла поляна гомоніла від криків і пісень. Тут показували свої штуки акробати серед збитої товпи, Крамарі з ріжними фаталашками і діточими іграшками розложили свої шатра в тіни дерев під лісом, а вистроєні жінки і діти тиснулися біля них. Діти висвистували на свистуниках. Лірники співали старі геройські пісні серед товпи слухачів. Прощаки мішали своє лахміття із дорогими одягами боярів, а їх плаксиві голоси потопали в шумі пісень, музики, крику та сміху веселої товпи.

В густім лісі, правобіч ішли сюди й туди побожні до святині в лісі. Підпиті хлопці ганялися за молодими дівчатами. Вони з пискотом і сміхом ледви могли перетиснутися через товпу, що окружила двох на-пів нагих Куманців, смаглявої шкіри, із залізними мязами. А сонце кидало ясне, пекуче проміння на цей метушливий, ріжнобарвний образ народного свята.

Царська служба розносила вино між товпою, щоби пили за здоровля царя і цариці, якої імянини святкували.

В тіни дерев стояла громадка боярських дочок і приглядалася танцям. А коли вони весело сміялися і балакали, Азатін-бей з товаришем станув недалеко в тіни та впялив пристрасний, горіючий диким огнем зір на одну з бояринь. То була гарна, висока дівчина, червонолиця, постать її добре збудована, наче точена... Намисто дрібного ожерелля вилося довкола її лебединої шиї, а на чолі, серед ясного волосся вилискувався ряд дукатів. Било від неї життям і силою. Розмовляла з товаришками та кидала палкими поглядами на гарного юнака, з чорними, підкрученими вусиками, у боярському одязі, вишиванім золотом і з довгим менем при боці. Юнак стояв і впінив у неї очи. Очи їх стрічалися так сміливо і так часто, що кожен міг доглянути, що взаїмно порозуміваються.

— Радоіл кипув зором на Славку, та це йому не богато поможе — говорив один із товпи.

— Як схоче, то забере її. Коби йому того не захотілося... — додав другий.

— Бо пішов би на шибеницю! Годислав великий боярин.

Хтось із тих, що розносили, подав їм вина.

— Хай жиє цар! — кричали ті, що пили.

Царський слуга пішов далі, наливав иншим велику чашу, а за ним ішов хлопець із коновкою вина.

— Смілець добрий, але баба — говорив инший та втирав вуси від вина.

— Тож то тому зробили його царем — додав знову тамтой.

— Ми не варта иншого, то й такий для нас добрий, — запримітив третій.

— Маємо бодай тепер спокій.

— Хай жиє! Хай жиє! Добре, що є він, а не якийсь там Татарин.

— Так недобре, але могло би бути гірше.

Ця коротка розмова виявляла настрій мешканців Тирнови. Вони не були вдоволені зі Смілеця, а рівночасно були раді, що він такий. Спомин кращого минулого був іще занадто свіжий і пригнітав Тирновців, коли подумали про теперішність. Смілець своєю залежністю від татарського хана та спорідненням із візантійським двором забезпечував їм усі користи мира. І Тирновці користали з кождої нагоди, щоби веселитися, бо з природи любили веселощі тай були легкодухи і змінчиві в поглядах.

— Ось він! — озвався хтось.

Ціла товпа звернула очи в один бік поляни. Там зявився Смілець на коні з почотом, ґвардією й військом, узброєним у мечі, копії й списи. Смілець любив так парадувати посеред народу. Обдертий в очах народу з ореолу самовласти, без величі побід у минулому, старався здобути серце народу зближаючися до нього довірочно і здавляючи в собі аристократичні інстинкти. Ласкава усмішка гралася на його устах. Його невеличка римська голова, вкрита золотистим шоломом, занадто мала у відношенні до його широких плечей і могутньої постави, зверталася на право й на ліво, як здоровив людей, які витали його з відкритою головою. Азатіна-бея поздоровив він замітнішим рухом, а цей вклонився йому з великою почестю, на татарський спосіб. Смілець помало переїхав попри танцюючих, глядів на них ласкаво-усміхнено. І звернув до ліса та зник там, супроводжений очима товпи. Пішов молитися до монастиря св. Трійці.

Коли нарід цікавився царем, юнак із підкрученими вусами, якого звали Радоілом, мав нагоду сказати кілька слів із Славкою.

— Славко, чи хочеш мене?

— Хочу — відповіла.

— Присягни мені це на Богородицю.

— Присягаю на Богородицю.

— І на святого Івана.

— Клянуся і на святого Івана.

— І я тобі присягаю на мій меч, що ти будеш моєю жінкою.

Славка здрігнулася схвильована.

— Чи ти готова пійти зі мною нині вечером?

— Готова.

— Ждатиму перед вашою хатою, а підемо до церковці у Лісних Ярах.

— Чекай на мене.

По тих словах Радоіл скоро відійшов.

Тоді то громадки дівчат на поляні співали:

В Тирнові, городі великім,
Дивнее склалося раз —
Хто чув коли, хто бачив,
Боярка любить гайдука?
Славко, ти курятко біле,
Славко, ти роже пахуча,
Славко, ти квітко пахуча,
Не люби, Славко, гайдука,
Радоіл дитя сваволі.
Радоя мати — це бори,
Любов Радоя — це шабля.

— — — — — — — — — — —

І пісня плила далі.

Дитина свого століття.

Радоіл не був з боярського роду, хоч подобав на боярина.

Він був селянський син, із верховинського села. Батьки його були маючі люди, споріднені із славним гайдуком Храниславом, із часів Івайла. Від вчасної молодости, любив пригоди і безмежну свободу. Був неграмотний, як усі тодішні селяни, хитрий, а заразом дуже сміливий, бажав юнацьких пригод. Село було для нього занадто мале, Тирнова занадто тісна для його широкої, непогамованої вдачі.

(Дальше буде).

ДО УКРАЇНЦІВ ЗІ СТЕЙТУ КОНЕТІКОТ.

В справі зорганізовання стейтового комітету несення помочі Рідному Краеви.

Тяжка й завзята боротьба ведеться тепер за істновання нашого народа на його рідній землі — Західній Україні. А боротьба ця тому важка, бо ведеться під нечуваним досі польським гнетом. На кождому кроці відмовляють нам Ляхи всяких прав до життя, відбирають останний клапоть землі нашим виголоднілим селянам, а фільварки парцелюють і роздають чужинцям-мазурам колоністам.

На полі просвітнім не дають можности учити наших дітей в школі в рідній мові, українські школи понищили, а в них вводять чужу польську мову; навіть в приватних школах забороняють учити української мови. Порозвязували читальні „Просвіти", як також спортові і пожарні товариства, Сокіл, Луги і Соколи.

Наших найкращих синів України, борців за волю арештують, замикають по тюрмах, катують і вішають, всяких найжорстокіших тортур уживають, щоби тільки знищити все що українське, навіть розкопують могили наших героїв, а кости їх викидають.

І церкву нашу не оставила Польща в спокою і заключивши з Римом конкордат, приступили на знищення нашого обряду. На Волині понищила Польща майже всі українські церкви і пообертала їх на польські костели. Трираменні хрести сокирами стинали, найсвятіші тайни з церков викидали і насміхалися з них.

А що ж ми скажемо на це все? Чи можемо позволити, щоби та польська гидра так знущалась над нашими рідними і нищила все, що нам найдорожче?

Ні! І ще раз ні! Ми мусимо стати в оден ряд, без ріжниці на релігійні і партійні переконання і піднести свій могучий голос, щоб аж та буда у Варшаві потряслась, та щоби нас світ почув і пізнав, що ми не хочемо своїм рідним загинути.

Тому саме на зборах комітету злучених Брацтв і Товариств Ансонії і Дербі, Конн., рішила дня 28. липня б. р. громада, щоби порозумітись з іншими громадами стейту Конетікот зорганізуватися і вибрати стейтовий комітет для несення помочі рідному краеви.

До цього покликано тимчасовий комітет з 5 людей, котрі порозумілись особисто і листовно з українськими громадами стейту Конетікот. Кожда громада на це згодилася й вже повибирала місцеві комітети.

А щоби прийти до бажаної цілі, то тимчасовий комітет скликає зізд делегатів стейту Конетікот на неділю, дня 3-го листопада б. р., на Ліберті Гол, при старій церкві при Мей стріт, Ансонія, Конн., в годині 10 рано з денною програмою, яка буде проголошена.

Кожда українська громада, котра зорганізувала в себе всі місцеві Браціства й Товариства в оден спільний комітет, най висилає на той зізд 5 делегатів. А де нема спільного комітету, тільки одно Брацтво, чи Товариство, най висилає 3 делегатів. А де нема ніякої организації, так нехай приїздять поодинокі чесні Українці, котрі себе такими почувають і бажають для свого народа добра. Також кличемо і женщин, щоби взяли участь в тім зізді, як також і священство стейту Конетікот.

Кождий зорганізований комітет, котрий бере участь в зізді, має повідомити листовно тимчасовий комітет в Ансонії, Конн., найдальше до 26-го жовтня с. р. на адресу: Василь Вавро, 21 Maple Street, Ansonia, Conn., скільки висилає делегатів, подаючи їх імена й назви товариств чи братств, які вони заступають. Також і поодинокі Українці, котрі хотять бути і брати чинну участь в зізді, мають зголоситися в той сам спосіб.

По скінченню нарад делегатів і вибору стейтового уряду відбудеться концерт в честь 11-літньої української державности, в якому возьме участь місцевий український церковний хор під управою дякоучителя гр. Романа Гвоздевича.

Відповідні реферати як на нарадах делеґатів так і на листопадовім святі виголосить добродій Володимир Кедровський, котрий брав чинну участь в боротьбі за волю свого народа.

В кого тільки бе українське серце, в кого пливе хоч капля української вільної крови, хто тільки бажає волі для своїх рідних, най стає в ряди до боротьби за волю свого народа. Най не буде ані одної громади, ані одного Брацтва, чи Товариства в стейті Конетікот, котреби не вислало своїх відпоручників в день 3-го листопада на наради до Ансонії, Конн.

Рівнож просимо і чесних гостей, котрі відчувають біль українського народа: хай прийдуть до нас, і своєю порадою допоможуть нам довершити великого діла при заснованню стейтового комітету, для несення помочі і освободження українських земель зпід польського ярма. А відтак всі разом в 4 години віддамо честь тим нашим героям, нашим лицарям, славним українським стрільцям, котрі положили свої буйні голови за волю свого народа й тим, котрі остали на віки каліками.

Ансонія, Конн., дня 5. жовтня 1929.

Тимчасовий Комітет:
В. Калина, А. Мерещак, Т. Захарієвич, В. Вавро, Т. Стадник.

Чия вина.

Новочасна наука вкрала мені півтретя року життя.

— Як це?

— Дактильоскопія. Зрадив мене відтиск пальця.

—o—

Іспит.

П р о ф е с о р: А тепер кандидат скаже мені, в якій злуці найскорше розпускається золото.

К а н д и д а т: У подружній злуці.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ УКРАЇНСЬКОГО БАНКУ В АМЕРИЦІ.

За послідні три місяці справа організації українського банку в Америці занимала перше місце на сторінках нашої краевої і американської преси, так, що постороння людина малаб враження, що досі зорганізовано не один а кілька таких банків. Як звичайно, в дискусії виходять ріжні думки і проекти і як довго вони є оперті на знанню і досвіді, приносять неоцінену вартість. В моїй відповіди на першу статтю п. К. Лисюка я зазначив, що в справі організації банку повинні забирати голос люди обзнакомлені з цим як слід, бо в противному случаю вийде з цього звичайний американський блоф. Бо якже можна вести дискусію з людьми, які авторитетно говорять про справу, якої не знають, які в своїх твердженнях послугуються не фактами, а голословними фразами. В статті, поміщеній в Свободі ч. 233 п. з. „Український Банк в Америці" п. К. Лисюк переповідає статтю інж. Колтунюка з Праги, яку поміщено в „Ділі" на доказ, що мій проект організації банку не практичний. Шкода тільки, що цеї статті не передруковано в цілости, бо тоді читачі малиб нагоду переконатися до чого зводиться розумовання людини, необзнакомленої з американськими відносинами. Та особливо дивне те, що тих арґументів вживає в Америці п. Лисюк та зводить справу організації банку до точки: опертися на власні сили чи чужу поміч? Шкода теж, що шановний автор не згадав статтей инших авторів, які появилися в „Ділі" на цю тему, чи хочби вступної статті, яку поміщено в „Господарсько-Кооперативнім Часописі", офіціяльнім органі Ревізійного Союза Українських Кооператив. А це далоб повніший образ цілої дискусії і думок.

Статтю інж. Колтуняка розібрав я основніше в статті до „Діла" й тому тут не буду нею заниматися. Зазначу тільки, що хоч п. Лисюк висказується з великим подивом про власні сили, то вже зараз при поданню свого практичного проєкту організації банку „спускає" чомусь цілу половину з „власних сил" і радить основувати банк з капіталом напів українським. Я певний, що при реалізації проєкту шановний автор спустивби ще яких 25%.

Ціль моїх статей як в Краєвій так і в американській пашій пресі була та, щоби розбудити зацікавлення до справи організації нашого банку в Америці та притягнути наших людей до дискусії над цею життєвою справою. Я зазначив, що цим повинні занятися в першу чергу наші господарські організації, зійтися на спільні наради та сказати собі ясно, чи є якінебудь спільні господарські справи, корисні для всеї нашої іміґрації й краю. Коли такі справи є, то треба братися до їх здійснення. Сама форма організації банку є менше важною. Треба однак поробити певні підготовчі кроки до організації банку, треба поставити сильний фундамент, яким вважаю концентрацію нашого капіталу в одному великому американському банку. Така концентрація малаб ті корисні наслідки:

1. Далаб нам змогу підготовити кадру фахівців;

2. Ми навязалиб зносини з краевими господарськими установами;

3. Далаб депозиторам і власникам шерів всі користи великого банку;

4. Ми ввійшлиби в звязь з великою финансовою інституцією, яка потрібна для нас навіть тоді (і то в ще більшій мірі як тепер), колиб повстав зовсім самостійний український банк. Думка ш. автора, що наші Билдинг енд Лон Асси підготовляють нам кадри банкових фахівців, пригадала мені большевицькі методи з часів революції, коли то куховарів ставили командирами полків, а тих, які відказувалися, карали „за зраду революції" і „недовіре до власних сил".

Як найкращий фаховець будівельного товариства може стати без теоретичного підготовання й банкової практики банковим фаховцем, це для мене тайна, хіба, що ш. автор думає уживати до них наведених революційних методів. Також тайною для мене висказ ш. автора, що американський банк з капіталом 500,000 мігби робити бизнес і в краю і тут, пів на пів.

Д-р Володимир Галан,
Филаделфія, Па.

Марія Ешенбах.

ЩАСЛИВИЙ.

У вбогій хатині прийшов на світ хлопчик. Бліденький та ніжний спочивав на руках матері. Мати прочувала свій близький кінець і нарікала:

— Що станеться з моєю безпомічною дитинкою?

Нараз до ліжка підійшла Доля:

— Щаслива людина, — говорила, кладучи руки на новонародженого.

— Чи вчиниш його великим і сильним? — спитала мати і її лице прояснилося. — Чи обдаруєш його бездоганною красою та безмежною мудрістю? Даруєш йому ріжні пожитки з усякого богацтва тієї землі, щастя незакаламучене ворогуванням і завистю?

Доля відповіла:

— Цього не зроблю. Не можу його позбавити уділу смертних людей. Як усі його брати, мусить і він пізнати добро та зло. Всетаки одно благословення висловлюю при його вступі в життя. Не буде він сліпо вірити всьому, не буде памятати лиха, яке йому заподіють люди. Одначе спомин добра, якого зазнає від людей, вриється йому в память. Умри спокійно, ти привела на світ щасливу людину.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ҐЕМТРЕМК, МИШ.

Союзове товариство на Рідний Край.

Відоме зі своєї жертвенности Товариство ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94 У. Н. Союза в Ґемтремку, ухвалило на своїх зборах вислати до краю слідуючий дарунок: На будову Дому Українських Інвалідів $100, на допомогу інвалідам $50, на бойову акцію $25.

Разом призначено на край $175, які вислано до Обєднання.

І. Курчак, фін. секр.

—o—

НАНТІКОК, ПА.

Збірка на інвалідів.

На іменинах у громадян Павла та Катерини Серновських гості зложили на Українських Інвалідів жертву 9 долярів і 60 центів. Гроші вислані через Обєднанне до краю.

Жертви зложили слідуючі особи: по $1: Т. Бабак, В. Парцель, М. Савчук, П. Серновський, Я. Савчук, М. Вовк, П. Тшик, П. Турянський; по 50 центів: М. Савулич, М. Вельгош, Марія Вельгош, а по 10 центів: Галина Марко й М. Вовк.

Оптиміст: Жінки уживають чимраз менше матерії на одяги й їдять чимраз менше, щоби бути стрункими. З часом може прийти до того, що десять жінок не потребуватиме стільки, що колись одна.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЕ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. жовтня, в 1-ій годині пополудни в Укр. Нар. Домі. Проситься всіх членів прийти численно на збори, бо будуть рішатись важні справи. Рівнож проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо будуть суспендовані. — Василь Репужинський, предс.; Михайло Гуль, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 292, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. жовтня, зараз по Сл. Божій, в гали парафіяльній при Clippert. Тому, що майже ціле літо не було мітінґів, лиш збиралося вкладки, то є багато залеглих справ, котрі маємо вирішити. Тож взивається усіх членів прибути на сей мітінґ. Пригадується тим членам, що люблять зволікати з своїми вкладками, щоби платили на час, бо в противнім разі наразяться на суспендацію. — Дмитро Запотічний, предс.; Петро Кісел, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкинь, що місячний мітінґ відбудеться 13-го жовтня, в неділю, в 3-ій годині пополудни, в гали де звичайно. Проситься членкинь явитися на означений час вирівнати свої вкладки, бо будеться суспендовувати тих, котрі не заплатять. Будемо принимати нових членів до Сестрицтва і до У. Н. Союза без вступного. — Анастазія Грицак, предс.; Марія Ходак, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє членів місцевих і позамісцевих, що звичайний мітінґ відбудеться 13. жовтня, в неділю, в годині 2-ій пополудни, в Товариськім Домі, 1258 Harol St., на Норт Ґудман. Проситься членів і членкинь прибути, бо є важні справи до вирішення. Пригадується тим, що мали тікети на баль, щоб звернули на цім мітінґу так, щоби можна зробити обрахунок. Будемо принимати нових членів без вступного. — Д. Коритко, секретар.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13. жовтня, в год. 1-ій пополудни на звичайнім місци. Проситься братів і сестер прийти на означений час і приведіть з собою нових членів, а ми радо запишемо їх до Братства. — І. Климишин, предс.; М. Куба, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в суботу, 12. жовтня, в Укр. Нар. Домі, 217-19 Іст 6-та ул., точно в годині 8-мій вечером. Се трикварталні збори, на котрі кождий член має явитися, в противнім разі, коли член не явиться без оправдання, буде караний після статута. Довгуючі члени мають вирівнати свої належитости. Рівнож члени, котрі мають ще тікети з минувшого пікніку, мають доручити на сих зборах. Пригадується членам, котрі ще не звернули книжочок з цеголки на Рідну Школу в старім краю, щоби на сих зборах віддали касієрови. Приходіть на час на мітінґ і приводіть нових членів, рівнож не забувайте на своїх діточок і вписуйте до так цінної української організації. — Е. Гузар, голова; Д. Костишин, секр.

ҐРІНПОЙНТ, БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. жовтня, в годині 7-мій вечером, в словенській гали, 724 Leonard St. Проситься всіх членів прийти на сі збори і привести своїх знакомих та вписати в члени Товариства Дністер і У. Н. Союза. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Шимко, предс.; І. Стороняк, секр.

БОСТОН, МАСС. Дружина Кн. Данила, від. 238, сим повідомляє, що місячний мітінґ відділу відбудеться в неділю, 13 жовтня, зараз по відправі в Укр. Парохіяльній Гали, 136 Arlington St. Проситься всіх членів і членкинь на сей мітінґ явитись, час перестати бути байдужними, бо богато справ є до полагодження. Проситься довгуючих вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Стефан Бойко, гол.; Н. Давискиба, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 13. жовтня. Тому, що є богато справ до полагодження, проситься всіх явитись. Рівнож повідомляємо, що хто не вирівнає залеглих вкладок, буде суспендований. — Теодор Малик, пр.; Антін Гарасим, кас.; Микола Ю. Сеник, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13. жовтня, в годині 2-ій пополудни, в гали церковній, 303 Гудсон Ев. Обовязком є кождого члена явитись на сей мітінґ. Взивається довгуючих членів, щоб вирівнали всі свої залеглости; котрий член сего не зробить секретар не прийме від него розмету. Також, товаришці, не забувайте, що організація вимагає від нас нових членів, а тепер добра нагода, бо приймається без вступного. Ану, хто буде перший до праці. — Н. Сорохтей, пр.; М. Микитин, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. жовтня, в годині 1-ій пополудни, в гали Укр. Нар. Дому. Проситься членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. — Григорій Степанек, фін. секр.

КОРТІС БЕЙ, МД. Сестр. Неп. Зач. Діви Марії, від. 290, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членниць, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 13. жовтня, в годині 2-ій пополудни, в гали парохіяльній, 121 Church St. Обовязком є кождої членниці прибути на означений час, бо маємо дуже важну справу до полагодження. Не явившася на сім мітінґу членниця буде карана після ухвали. — Марія Бартох, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Надзбруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 13. жовтня, в годині 2-ій пополудни, в помешканню Укр. Горож. Клюбу, 618 В. Лакавана Ев. Проситься всіх членів прийти на сі збори, бо є важні справи. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. — В. Бутинський, секр.

ОРМРОД, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 124, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться дня 12. жовтня, в годині 6.30 вечером, в гали звичайній. Проситься членів явитись на означений час, бо маємо справи до полагодження; буде також нарада в справі участи в посвяченню словенського костела. Неявившийся на сім мітінґу член підлягає карі. — Іван Мелета, секр.

ОБУРН, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ, від. 283, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що трикварталні збори відбудуться в неділю, 13. жовтня, точно в годині 2-ій пополудни, в Укр. Домі, 135 Вашинґтон ул. Обовязком є кождого члена прибути на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Контрольна комісія здасть звіт за 9 місяців. Рівнож пригадується членам, котрі ще не зложили фонду на Укр. Дім, повинні вже на сих зборах безпроволочно свій обовязок сповнити. На сих зборах будеться принимати нових членів без вступного. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — Теодор Олійник, кошовий; Григорій Каганяк, фін. писар; Григорій Мулик, кас.; Іван Малиса, рек. секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Вел., від. 87, повідомляє, що трикварталний мітінґ відбудеться в год. 1-ій пополудни, в неділю, 13. жовтня, в гали парохіяльній при Ellicott Rd. Буде трикварталне справоздання і справа зміни хорої запомоги. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Лука Курило, пр.; Ник. Трояновський, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться 12. жовтня, в годині 8-ій вечером, в гали церковній на Ґренд ул. Проситься усіх членів явитися на означений час. Довгуючих членів проситься принести свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Також проситься тих членів, що ще не зложили своєї добровільної жертви на Сиротинець, щоб принесли на сей мітінґ. — Н. Гузар, предс.; Олена Пекарська, кас.; Н. Моссора, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Січ, від 59, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що мітінґ відбудеться в неділю, 13. жовтня, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в годині 2-ій пополудни (а не в суботу). Проситься всіх членів прийти точно на час і мітінґ скоро відбути. — В. Венґринович, з. предс.; І. Глива, кас.; Мих. Галькевич, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дмитра Вітовського повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться 13. жовтня, в год. 2-ій попол., під ч. 717 N. Franklin St. Проситься всіх членів явитись на мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, в противнім разі будуть суспендовані. — Гр. Дорожовський, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудесь в годині 2-ій попол. в неділю, 13. жовтня, в гали парохіяльній, 45-47 Ґовп Евні, Пасайк, Н. Дж. Є важні справи до полагодження. Усі члени обовязково мають бути на зборах. Довгуючі члени, коли не виповнять своїх залеглостей, будуть суспендовані. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться 13. жовтня, в годині 3-ій пополудни, під ч. 6177 Glenmore Ave. Проситься всіх членів прибути і вирівнати свої довги, бо на другий місяць відбудеться річний мітінґ, то щоб контроля могла все добре обрахувати. Не явившийся член на мітінґ заплатить кару 5 дол., а урядник 10 дол. — Н. Вовк, предс.; М. Юрків, кас.; В. Бідей, секр.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

Енід Карунаратне.

СЛЬОЗИ КОБРИ.

(Бенгальське оповідання).

По дорозі до Ґаллі є мала оселя Деві-Модара (Твердиня богів). Довкола простягається непроходима джунгля. Колись село було повне життя, але нині воно пусте. Його населення вимандрувало кудись. Село є нині пристановищем розбишак. Позаду села знімається висока скеля, яку нарід назвав Ная-Андії-Ґалля (скеля, на якій плакала кобра). У скелі є величезна печера, що в давних часах служила цейльонським королям за безпечне пристановище. Нині заросла густими кущами та тонкими ліянами. Мало кому вдасться продістатися там. Веде до неї ще одна вузка доріжка, але її знають лише розбишаки, які там діляться добичею. А на скелі є цікаве: від шпиля аж на діл тягнеться глибокий ровець, що вдолі кінчився кількома грудами. Цей таємничий ровець це сліди сльоз, які тут проливала найстарша кобра в світі. Коли лише Індії грозить яка небезпека, стара кобра зявиться та перестерігає своїми сльозами.

Колись дуже давно кобра пильнувала Нідана, божого скарбу, що був укритий в цій печері. Коли віддавали їй під опіку цей скарб, сказали, що може дати його тому, хто принесе в жертву девятьдесять девять істот. Богато людей знало, що там є укритий скарб. Одначе ніхто не знав про цю умовину, тому даремно старалися здобути скарб.

Одного горячого ранку йшла з міста якась бабуся з кошиком живих рибок. Коли дійшла до печери, заскочила її страшна буря. Лискавки роздирали небо, громи стрясали цілою джунглею. Бабуся мала додому ще годину дороги, тому скрилася в печеру. Хотіла підождати там, аж пройде буря. Та буря не вгавала тай здавалося, що їй не буде кінця. Бабуся зголодніла. Тому взялася їсти живі рибки. Колиж їла девятьдесять девяту, озвався голос:

— Боги прихильні для тебе. Вказали тобі скарб. Одначе не смієш нікому нічого згадувати.

Перед очима бабусі заясніли великі купи золота та самоцвітів. Бабуся напхала собі всі кишені та торбину золотом і скоро побігла додому. Коли прибігла до хатинки, кликнула на дочку:

— Скоро поможи мені, я маю скарб...

Як лише вимовила ці слова, все золото перемінилося в купу зогнилого насіння. Бабуся забула, що їй веліли боги. Зараз вернулася назад, але вже було запізно. Печера була порожна, а по збочі гори стікали струї брудної, глинастої води. Дощ наставав, на сході зявилася синя хмара.

Стара кобра, як почула нарікання бабусі, вилізла на вершок гори, розплакалася з жалю, а її сльози стікали в діл і так утворили цю жолобину.

Ці сліди ніколи не зникли. Ще нині можете бачити їх там.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ свого сина Дмитра Стефанюка з села Хомяківки, пов. Товмач, Галичина. Дорогий сину, дай про себе вістку рідній матері. Грошей від тебе не хочу, тільки відізвися до мене, я маю дуже важну справу щодо маєтку, бо я вже стара, то хотілаб якийсь порядок зробити поки ще жию. Колиб хто з поваж. читачів знав щонебудь про нього, то прошу ласкаво написати. **ПАЛАНА СТЕФАНЮК, село Хомяківка, повіт Товмач, Галичина.** 235-41

ПОШУКУЄТЬСЯ Василя Шляхетка, родом з Вандрів Народовий, пов. Ліско, Гал. Має перебувати тепер в Erie, Pa. Хтоб з краянів знав про него, або ти сам, брате, зголосися до мене у важній справі на понищу мою адресу: 237-8

MICHAEL SLAHETKA,
515 Kennedy St., Perth Amboy, N. J.

САМОТНИЙ пошукує старшої дівчини або молодої вдови у віці від 25 до 35 літ, може бути з одною дитиною, до заряду дому. Я маю 38 літ і свій власний бизнес. Ласкаві зголошення прошу слати на адресу:

MICH. KOVALCHUK, 236-9
73 Madison Ave., New York, N. Y.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ пошукує посади. Взірцево проваджу школу дітей, хор, представлення. Співаю тенором. Місце можу обняти сейчас. Ласкаво писати на адресу: 236-7

TEACHER,
P. O. Box 333, Johnson City, N. Y.

ФАРМА 65 акрів, дім 7 кімнат, вся фармерська машинерія, худоба і збір. Заміняє за дім в Garfield, N. J. Пишіть по англійськи: 236-9

DANIEL F. BATTA, R. D. 2,
Box 89, Flemington, N. J.

НА ПРОДАЖ меблі на 3 кімнати. Можна купити їх дешево. Голоситися під ч.: 236-41

17 ST. MARKS PLACE
(другий поверх ч. 10)
NEW YORK, N. Y.

UKRAINIAN Finance & Investment Corp. of Newark, N. J. Випожичає гроші на 1, 2 і 3 морґечі. Шери продається: Preferred шер $25.00, Common шер $20.00. По всякі інформації голоситься до котрогобудь з понищих урядників: І. Лисак, предс., 163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.; М. Брудер, секр., 17 Market St., Newark, N. J.; Т. Каськів, касієр, 606 High St., Newark, N. J.

DO YOU KNOW WHY — Dentists Make Cowards Of Us All? INTERNATIONAL CARTOON CO N.Y. 430 Drawn for this paper By Fisher